

Offentliganställda specialistläkare över 50 om framtiden

Minst var femte tänker arbeta mindre eller sluta före fyllda 65

Minst var femte läkare över 50 år i den offentliga sjukvården tänker minska sin arbetstid eller sluta helt trots att de har många år kvar till pensionsåldern. Den slutsatsen drar Läkarförbundet i en färsk undersökning.

Bakgrunden till undersökningen är rapporter om svårigheter att rekrytera läkare till specialisttjänster samt att många läkare har vittnat om mycket hög arbetsbelastning och dåligt inflytande över arbetet.

Oroande signaler

Samtidigt har det kommit för framtiden oroande signaler om att många läkare på grund av den pressade arbetssituationen har planer på att minska arbetstiden eller helt sluta i yrket.

Undersökningen är en enkät bland specialister i den offentliga sjukvården. Enkäten skickades slumpmässigt till 20 procent av överläkarna och distriktsläkarna mellan 50 och 64 år, 1 550 stycken. Av de svarande, 93 procent, är en tredjedel kvinnor. Den största delen, 85 procent, arbetar heltid.

Under de närmaste 2-3 åren tänker 21 procent ändra sin arbetstid - 15 procent ska minska den och 5 procent sluta helt medan 1 procent tänker öka ar-

betstiden. Läkarförbundet noterar att 16 procent svarar att de inte vet om de kommer att förändra sin arbetstid.

Det innebär att minst var femte läkare i gruppen avser att minska sin arbetstid eller helt sluta arbeta innan de fyller 65 år, konstaterar förbundet. Bara en liten del planerar att arbeta efter fyllda 65.

Geografiskt finns de högsta siffrorna för minskad arbetstid bland läkarna i landstingen i Värmland och Gävleborg.

Uppdelat på specialiteter finns den största andelen som tänker minska arbetstiden bland allmänmedicinerna (29 procent, varav 7 procent tänker sluta). Redan idag är andelen deltidsarbetande läkare inom den specialiteten relativt hög. Andra specialiteter där många vill minska arbetstiden är allmän kirurgi, internmedicin och anestesi.

Vill byta arbetsgivare

Läkarförbundet har också fått signaler om att många läkare lämnar den offentliga vården och ställde därför frågan om det är aktuellt att byta arbetsgivare inom de närmaste 2-3 åren.

Ja, svarar 16 procent, fördelat på att byta landsting 4 procent, att gå över till privatpraktik 4 procent, till läkemedelsindustrin/annat 3 procent samt att arbeta utomlands 5 procent.

Högsta siffrorna för att vilja byta ar-

betsgivare finns i Södermanland och Värmland, 28 procent vardera. I båda fallen gäller att 14 procent tänker flytta utomlands. Många av värmlänningarna planerar att bege sig till Norge, anar Läkarförbundet, som menar att siffran för sörmlänningarna är överraskande hög.

Fördelat på specialiteter är siffrorna för att byta arbetsgivare högst inom psykiatri (23 procent) och allmän kirurgi (22 procent).

Barnpsykiatri toppar när det gäller att övergå till privat praktik (16 procent) medan hela 16 procent av ortopederna avser att arbeta utomlands.

Ökade rörligheten förstärker bilden av läkarbrist

- Jag förstår om en mycket stor del av våra erfarna specialister inom den offentliga vården har planer på att byta arbetsgivare, sluta eller minska sin arbetstid. Ofta är det nog brister i arbetsmiljön i kombination med att det blivit lättare att få jobb på annat håll som ligger bakom planerna, säger Kåre Jansson, utredningschef på Läkarförbundet.

- Den ökade rörligheten bland specialistläkarna förstärker bilden av läkarbrist även om det ofta bara är fråga om att de byter arbetsgivare i hopp om att få en bättre arbetsmiljö.

Tom Ahlgren

höstas. Det finns mycket mer att göra men vi har t ex lagt in utbildningsinsatser för att få vårt system för internkontroll av arbetsmiljön att fungera bättre.

När det gäller den ständiga överbeläggningen hänvisar han till att man ingenstans har att göra av en del färdigbehandlade patienter, men att man i samarbete med kommunen försöker ordna fram patientplatser.

Sahlgrenska har fått tid på sig fram till 1 mars nästa år att komma till rätta med problemen. En optimistisk Stig Lindholm sammanfattar sin vision fram till dess:

- Då ska vi ha tydliga handlingsplaner. Allt kommer inte att vara åtgärdat, men vi ska kunna se en lösning på arbetsmiljöfrågan.

I en kommentar till Yrkesinspektionens utredning säger Ragnar Kristensson, ombudsman på Läkarförbundet,

som själv tidigare under många år varit jurist på Yrkesinspektionen i Stockholm:

- Det var det värsta jag har läst i fråga om belastad arbetsmiljö.

Han tycker det är bra att Yrkesinspektionen lägger kraft bakom orden genom att använda föreläggande och eventuellt vite.

Efterlyser samlat grepp kring arbetsmiljöproblemen

Han understryker vikten av att läkarna på plats, och inte minst skyddsombuden, och deras lokalföreningar är aktiva när det handlar om förbättringar i arbetsmiljön.

- Man ska inte tro att Yrkesinspektionen ensam kan dra hela lasset utan det gäller att haka på. Man kan t ex ha kontakt med den enskilde yrkesinspektören och lämna synpunkter och även

diskutera problemlösningar med arbetsgivaren. Då brukar man nå de bästa resultaten.

Ragnar Kristensson pekar på att det finns många blindskär när det handlar om arbetsmiljöfrågor och att lagstiftningen är ganska komplex.

Därför förstår han väldigt väl om det finns läkare som känner osäkerhet i de här frågorna. Och han har ett budskap till läkarna:

- Jag försöker gärna hjälpa till om det behövs.

Han tycker att det nu börjat komma alltför många likartade larmsignaler om att läkare, trots hög ambition och stora kunskaper, inte mäktar med den arbetsbelastning som läggs på dem och säger:

- Jag har en dröm: man borde starta ett centralt tillsynsprojekt för hela landet med sjukvården i fokus.

Tom Ahlgren